

suvremeni trenuci u predškolskom odgoju

Okruženje za učenje temeljeno na igri, osobito tjelesno aktivnoj i bodroj igri, povezano je sa zdravljem

Zašto je važno zagovarati stav o važnosti igre na razvoj djeteta

Ovaj članak može pomoći odgajateljima i ravnateljima da postanu uvjerljivi zagovaratelji predškolskoga okruženja za učenje temeljeno na igri. U njemu se definira igra i promovira važnost zagovaranja igre, a raspravlja se i o različitim područjima istraživanja koja i praktično podupiru stavove o važnosti igre na tjelesni, spoznajni i socio-emocionalni razvoj djeteta u različitim oblicima ranog odgoja i obrazovanja. Nadamo se da će vam ove informacije poslužiti kao koristan alat za zastupanje stava o važnosti igre na razvoj djeteta.

Prema tekstu Dr. sc. Dolores A. Stegelin
prilagodila Helena Burić
prevela Dunja Flegar

Sobe dnevnog boravka u vrtiću danas predstavljaju kompleksne prostore u kojima ne preostaje puno prilika za igru. Potreba za djelotvornim zagovaranjem važnosti igre nikada nije bila veća. Kao stručnjaci za predškolski odgoj vrlo dobro znamo da su aktivnosti koje u igri uključuju djetetovu mentalnu i tjelesnu angažiranost, osnova za njegov cjelokupan razvoj. No, sve češće dolazimo u priliku da moramo braniti kurikulum i metode poučavanja koji se temelje na igri – kako pred obiteljima, tako i pred institucijama, pa čak i pred kolegama sustručnjacima.

Definiranje igre i njezine važnosti

Istraživanje igre uključuje mnoge važne dimenzije, a važnost igre predstavlja neutabano i vrlo bogato područje za istraživanje (Stegelin 2002b). Prikladna

Igra je djetetov život, ona mu daje smisao i pomaže razumjeti svijet u kojemu živi.

Susan Isaacs

definicija igre nužna je za djelotvoran razvoj i implementaciju stavova o važnosti igre. Definicije igre proizlaze iz tri njezina aspekta: (1) istraživačka i otvorena priroda igre; (2) intrinzična, evolucijska i sinergijska priroda igre; i (3) razvojni aspekti igre (Anderson, 1998.).

Istraživačka i otvorena priroda igre iscrpno se istraživala (Pellegrini i Perlmutter, 1989.; O'Neill-Wagner, Bolig i Price, 1994.; Bolig i dr., 1998.), a može se obuhvatiti ovom definicijom: 'Igra je esencijalni dio svakodnevnog djetetova života i od vitalne je važnosti za razvoj djeteta. Kroz igru dijete istražuje svijet i razvija praktične vještine. Ona je ključna za tjelesni, emocionalni i duhovni razvoj; za spoznajni razvoj, kao i za usvajanje vještina socijalnog ophođenja i ponašanja

(Hampshire Play Policy Forum 2002., 1). Igra koja uključuje elemente istraživanja pojavljuje se kao karakteristika ponašanja djece i mladunčadi primata, a može je se promatrati u različitim kontekstima koji imaju specifične uvjete, poput dostupnosti igraćaka i drugih objekata za manipulaciju. Ponašanja karakteristična za igru obično prethode samom istraživanju, stoga je važno da okruženje bude poticajno za igru.

Intrizična, evolucijska i sinergijska priroda igre reflektira se u kreativnoj odlici igre, to jest u otvorenosti, nepredvidivosti, jedinstvenosti i 'šaljivosti', odnosno elementu 'iznenađenja' (Salthe, 1991.) Iz djetetove perspektive, prilika za igru predstavlja poziv koji se okreće u 'samoobnovljiv, sinergijski, inherentno nagrađujući proces koji nužno ne rezultira nagradom i koji nazivamo igrom' (Anderson, 1998., str. 103). Obrasci ponašanja koji se odvijaju u igri rezultiraju iskustvom koje sažeto možemo nazvati 'zabava' (Anderson, 1998). Stoga definicija igre mora uključivati intrinzični, evolucijski, sinergijski i motivacijski aspekt igre.

Razvojni aspekt igre uključuje predvidljivije strukture igre koje su povezane s djetetovim socijalnim, spoznajnim, jezičnim, tjelesnim i kreativnim razvojem u ranom djetinjstvu. U svakom stadiju dječjeg razvoja igre zadržavaju određeni stupanj predvidljivosti, no još uvijek ostavljaju prostora za spontana, ponavljana i naizmjenična ponašanja. Odgovornost stručnjaka za predškolski odgoj i zagovarača važnosti igre leži u tome da osiguraju odgovarajući kontekst u kojemu se ova predvidljiva i razvojna ponašanja mogu pojaviti (Hampshire play policy statement, 2002.).

Sažeto rečeno, zagovornici važnosti igre mogu koristiti sljedeće ključne elemente za definiranje igre:

- Igra zahtijeva specifične uvjete zaštite i psihološke sigurnosti koje su ključne za angažiranje

djeteta u opuštenim, otvorenim i istraživačkim aktivnostima.

- Igra uključuje istraživačka ponašanja koja podrazumijevaju manipulaciju predmetima, igračkama i ostalim materijalima, a ova istraživačka priroda igre često prethodi stvarnoj fokusiranoj igri usmjerenoj na istraživanje i spoznavanje.
- Igra je važno evolucijsko ponašanje, ključno za zdrav razvoj u svim područjima: socijalnom, spoznajnom, komunikacijskom, tjelesnom i kreativnom.
- Igra je ponašanje koje održava zdrav odnos djeteta s njegovim užim i širim sociološkim i kulturološkim okruženjem.

Povezivanje igre s promocijom njezine važnosti

Mnoge suvremene inicijative za podržavanje važnosti igre potječu iz Engleske, dok su sustavna istraživanja igre o važnosti igre vođena u Sjedinjenim Američkim Državama i ostalim dijelovima svijeta. Učinkovito zagovaranje igre temelji se na jasnoj artikulaciji onoga što se misli pod pojmom igre i odlučnosti zajednice da adekvatno odgovori na potrebe djece (Playlink, 2001.). No, što je 'stav o važnosti igre'? Prema Play Wales (2002.), 'stav o važnosti igre' je stav koji zauzima ustanova koja osigurava uvjete za igru (vrtić) i koji podrazumijeva želju te ustanove za razvojnim promjenama u pogledu shvaćanja utjecaja igre na dječji razvoj.

Razvoj i implementacija učinkovitog 'stava o važnosti igre' zahtijeva vrijeme, predanost i ustrajnost. Učinkovito promoviranje stava o važnosti igre na lokalnoj, državnoj, nacionalnoj i internacionalnoj razini nastajalo je tijekom vremena i može se smatrati rezultatom ustrajnih napora. Primarni cilj stava o važnosti igre jest:

- artikulirati i promovirati važnost igre za svu djecu;

suvremeni trenuci u predškolskom odgoju

- priznati da sva djeca imaju pravo na igru, kao što je utvrđeno UN-ovom Konvencijom o pravima djeteta iz 1989. godine;
- omogućiti svojoj djeci jednak pristup kvalitetnim okruženjima za igru u lokalnim zajednicama (Hampshire Play Policy Forum, 2002.).

Stručnjaci za predškolski odgoj uključeni u zagovaranje stava o važnosti igre mogu iskoristiti definicije stava o važnosti igre da bi poduprijeli promoviranje ovog stava i ojačali svoju ulogu zagovarača. Za promoviranje stava o važnosti igre najvažnije je iskoristiti znanstveno potvrđene informacije koje se odnose na uvođenje igre u sustav ranog odgoja i obrazovanja. Tri su najvažnija područja istraživanja koja podupiru logičku podlogu za okruženje utemeljeno na igri.

Fokus istraživanja 1: Aktivna igra i zdravstveni pokazatelji

Prvo područje istraživanja, koje se odnosi na kritičnu potrebu za okruženjem za učenje utemeljenom na igri – osobito tjelesno aktivnoj i bodroj igri – povezano je sa zdravljem. Rapidno povećanje pretilosti u djece i s time povezanih zdravstvenih problema dijelom je uvjetovano tjelesnom neaktivnošću i sjedilačkim navikama. Stručnjaci upozoravaju na dominantnu konzumaciju brze hrane, previše televizije i ostalih sjedilačkih izvora zabave, te sve manje zajedničkih obiteljskih okupljanja za objedom (American Heart Association, 2005.). Istraživanja mentalnog zdravlja dodatno upozoravaju na povezanost fizičke aktivnosti i smanjene pojave tjeskobe, depresije i problema u ponašanju kod djece (U.S. Department of Health and Human Services, 1996.). Tjelesna aktivnost u igri otpušta stres i pomaže djeci da nauče kontrolirati osjećaje i dobiju osjećaj samokontrole (Aronson 2002.; Sanders 2002.). Stoga integrirana i tjelesno zahtjevna igra zahtijeva angažiranje uma i tijela (Larkin, 2002.).

Veza između tjelesne aktivnosti i zdravstvenih problema

Učestalost dječje pretilosti u Sjedinjenim Američkim Državama i Engleskoj udvostručila se od 1970. godine (Edmunds, Waters i Elliott, 2001; Elliott, 2002). Čak se i nekoj dojenčadi i mališanima dijagnosticala pretilost do drugog ili trećeg rođendana. Prema American Heart Association (2005.) epidemija pretilosti u SAD-u sada pogađa i najmlađu djecu – sada je više od 10 posto pretile djece između druge i pete godine, u odnosu na 7 posto u 1994. godini. Dječja pretilost je povezana s pet ključnih zdravstvenih i psihosocijalnih problema: (1) visoki krvni tlak, (2) dijabetes tipa 2, (3) bolesti krvožilnog sustava, (4) društveno odbacivanje i (5) školski neuspjeh (Freedman i dr., 2001.). Borci za tjelesno aktivno okruženje koje pogoduje igri mogu ove činjenice iskoristiti kako bi naglasili ozbiljnost zdravstvenog stanja djece u vrtićima i školama u kojima se aktivnom kretanju ne posvećuje dovoljno pozornosti, te upozoriti na nužnu potrebu za svim tipovima igre, kako u zatvorenim tako i u otvorenim prostorima.

Povoljni učinci fizički aktivne igre za zdravlje

Da bi naglasili prednost pristupa koji zastupaju, zagovarači mogu suprotstaviti stanje u odnosu na ritam dana, kvalitetu didaktike i kvalitetu interakcije odraslih i djece u različitim vrtićima, kako bi ukazali na razliku u njihovoj kvaliteti. Primjerice, ustanove za predškolski odgoj i obrazovanje visoke kvalitete uključuju (1) dnevni ritam dana koji podrazumijeva aktivnu igru u zatvorenom i pokretnu igru u otvorenom prostoru (Rivkin, 2000.); (2) kinestetičke pokrete kao dio koncepta učenja; (3) integraciju glazbe, pokreta i kreativnog izražavanja; (4) interakciju između djece i odraslih koja podrazumijeva pojačanu tjelesnu aktivnost. Suprotno tome, u okruženju ranog odgoja i obrazovanja niske kvalitete (1) ne postoji vrijeme predviđeno za igru u zatvorenom ili otvorenom prostoru;

(2) djeca su uključena kroz pasivnije i sjedilačke metode poučavanja kao što je gledanje televizije ili frontalan način rada u kojem dominira odgajatelj; (3) prilike za kinestetičke pokrete i učenje su minimalne i (4) ne potiče se kreativno izražavanje putem tjelesnih vježbi, plesa i pokreta.

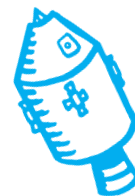
Ukratko, kako bi poduprli svoje stavove, zagovarači igre mogu iznijeti sljedeće koristi za zdravlje koje donosi aktivna igra:

- Pomoću puzanja, istezanja, posezanja, trčanja, penjanja, balansiranja i preskakanja razvija se krupna motorika;
- Dok dijete manipulira objektima za igru, razvijaju se vještine fine motorike i koordinacija ruka-oko;
- Tijekom svakodnevne tjelesne aktivnosti ubrzava se metabolizam i potrošnja energije;
- Smanjuje se tjelesna težina i rizik od srčanih oboljenja;
- Smanjuje se razina kroničnog stresa;
- Postiže se osjećaj uspjeha i postignuća, samokontrole i socijalne kompetencije (Piaget, 1962.; Piaget i Inhelder, 1969.).

Ovo područje istraživanja može predstavljati poziv na hitnu potrebu za uvođenjem tjelesno aktivnih igara za svu djecu. Odgajatelji, roditelji i osoblje predškolskih ustanova moraju brigu za zdravlje staviti na vrh popisa prioriteta kad razvijaju stav o zagovaranju važnosti igre. Što može biti važnije od zdravlja naše djece?

Fokus istraživanja 2: Istraživanja mozga – presudna veza između igre i optimalnog spoznajnog i tjelesnog razvoja

Istraživanja mozga bilježe očite razlike između kvalitete i kvantitete razvoja moždanih stanica s obzirom na poticajno ili nepoticažno rano iskustvo učenja u djece tijekom prvih 36 mjeseci života. Igra tijekom djetinjstva postaje sve kompleksnija i apstraktnija (Piaget, 1962.; Johnson, Christie i Yawkey, 1987.). Vrlo konkretno, nedavna brojna istraživanja

Spoznajne vještine se razvijaju rješavanjem problema tijekom igre s različitim materijalima, idejama, događajima i ljudima

povezana s rastom i razvojem mozga podupiru teze o nužnosti aktivne, tjelesne i kognitivno poticajne igre za *svu* djecu (Zwillich, 2001.). Spoznajne vještine se razvijaju rješavanjem problema tijekom igre s različitim materijalima, idejama, događajima i ljudima. Ovaj proces počinje još u dojenačkoj dobi, primjerice, kad beba počinje otkrivati da se potresanjem zvečke proizvodi zvuk. Poticajno okruženje za igru pospješuje napredak prema višim stupnjevima mišljenja tijekom djetinjstva.

N euroznanstvenici ističu da veze između moždanih stanica kojima se u mozgu stvaraju putevi za novo učenje postaju razgranatije ako ih se učestalo koristi, a smanjuju se ako ih se ne koristi (Morrison, 2004.). Iz brojnih

istraživanja mozga postalo je jasno da djeca trebaju: (1) tjelesnu aktivnost, (2) aktivnosti koje uključuju rad ruku, radi razvoja vještina opće i fine motorike, (3) aktivnosti za razvoj koordinacije ruka-oko, (4) auditivno i vizualno poticajno okruženje i, (5) konzistentan dnevni ritam koji aktivno angažira dijete, kako kod kuće tako i u vrtiću.

Fokus istraživanja 3: Veza između igre, predčitačkih vještina i socijalne kompetencije

Istraživanja igre i njezine povezanosti sa socijalnim i jezičnim razvojem provedena su desetljećima (primjerice, Parten, 1932.). Rezultati aktualnih istraživanja rane pismenosti pokazuju da postoji veza između aktivne društvene igre i ranog jezičnog i pismenog razvoja (Neuman i Roskos,

1993.; Owocki, 1999.; Morrow, 2001.). Društvene se vještine također razvijaju kroz iskustvo koje dijete stječe u igri, tako što isprva uživa u jednostavnom kontaktu s drugom osobom, potom zajednički uči i surađuje, uči se čekati na red i igrati se prema pravilima. Socijalne vještine, razvoj govora i dramska igra idu ruku pod ruku. Djeca kojoj se pruža prilika za igru s djecom iste ili različite dobi, proširuju svoje vlastito razumijevanje socijalnog svijeta i odnosa u njemu, kao i jezičnih raznolikosti (Roskos i dr., 1995.).

Z agovarači važnosti igre mogu naći dosta potpore za svoje teze u znanstvenoj literaturi koja se bavi društvenom igrom kao važnim 'poligonom' za rani razvoj jezika, a kasnije i pismenosti. (Strickland i

suvremeni trenuci u predškolskom odgoju

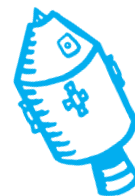
Pomagala za poticanje govora poput lutaka i razvojno-primjerenih slikovnica povećavaju kvalitetu predčitačkih iskustava temeljenih na igri

Strickland, 1997.; Christie, 1998.; Owocki, 1999.; Morrow, 2001.; International Reading Association, 2002.). Čuvena skupina stručnjaka koja se bavi razvojem predčitačkih vještina (Neumann i Roskos, 1993.; Goldhaber i dr., 1996.; Morrow, 1997.; Strickland i Strickland, 1997.; Christie, 1998.; Morrow, 2001.) otkrila je značajan učinak ranih predčitačkih iskustava na usvajanje predčitačkih vještina, a potom i na razvoj pismenosti kod te djece. Premda se to uvijek ne odnosi na 'čitanje' u formalnom smislu te riječi, izlaganje ovih pisanih materijala u okruženje u kojem borave djeca, pokazalo se kao važan preduvjet razvoja čitanja (Mason, 1980.; Goodman, 1986.). Zagovarači igre mogu se zauzeti za strategiju 'intervencije materijalima' koja uključuje uređivanje posebnih centara

aktivnosti namijenjenih aktivnostima čitanja i pisanja, kako kod kuće tako i u društvenim prostorima (Christie, 1998.). Budući da sve obitelji nemaju jednake mogućnosti uključivanje djece u bogate predčitačke aktivnosti, važno je da se u vrtićima djeci omoguće iskustva temeljena na igri u kojima bi mogla ravnopravno stjecati i usavršavati predčitačke vještine.

Veća je vjerojatnost da će se djeca uključiti u predčitačke aktivnosti povezane s igrom ako ih dostupni materijali potiču na takvu vrstu aktivnosti (Morrow i Rand, 1991.; Vukelich 1991.; Christie i Enz, 1992.). Istraživanja pokazuju da sljedeće aktivnosti temeljene na igri u predškolskim ustanovama potiču socijalnu svjesnost i razvoj predčitačkih vještina:

- Korištenje pomagala za bogaćenje rječnika – lutaka, plišanih životinja, kazališnih lutaka, knjiga, markera, znakova, raznih vrsta papira. Sve to uz poticanje i primjer odraslih osoba razvija svijest o tiskanom materijalu, verbalnom izražavanju i socijalnim interakcijama (Christie i Enz, 1992.; Neuman i Roskos, 1992.; Goldhaber i dr., 1996.). Pomagala za poticanje govora, posebno razvojno-primjerenе knjige i slikovnice i pribor za pisanje, smještene u 'centre' koji se razlikuju od tradicionalnih prostora za poticanje čitanja i okupljanje, povećavaju kvalitetu i kvantitetu predčitačkih iskustava temeljenih na igri (Goldhaber i dr., 1996., Neuman i Roskos, 1993.). U jednom je istraživanju ustanovljeno (Neuman i Roskos, 1993.) značajno povećanje aktivnosti čitanja i pisanja u djece koja su boravila u zaigranom okruženju, s odgajateljima koji primjenjuju pristup usmjeren na dijete.
- Integracija likovnih aktivnosti (poput običnog slikanja, slikanja prstima, crtanja) u kurikulum potiče pisanje i svijest o tiskanom materijalu (Morrow, 2001.). Igra u vizualnim umjetnostima treba biti spontana radije nego isplanirana i usmjerena na neki cilj (Johnson, 1998.); djeca uče 'otkrivati' vlastite riječi, vlastita slova i na drugi način rekreirati svoju vlastitu imaginaciju pomoću različitih oblika pisanja i crtanja.
- Naglasak na tiskanim materijalima u neposrednom okruženju (poput obilježavanja kocaka, centara za učenje i materijala u tim centrima), zajedno s okruženjem za učenje obogaćenim tiskanim materijalima (mapama, časopisima, novinama, različitim vrstama knjiga i plakata) potiče svijest o slovima, razumijevanje da tiskani tekst ima svoje značenje, i usvajanje novih riječi u dječjem rječniku (Morrow, 2001.).

- Uvođenje *poezije, pjesmica, rima i pričanja priča* te učestalo razmjenjivanje knjiga, potiče djecu da verbaliziraju vlastite osjećaje, nauče glasove (fonemska svjesnost) i riječi, i da počnu razumijevati pisani jezik putem ponavljanja s odraslima i vršnjacima. To je osobito važno za onu predškolsku djecu koja su možda u ograničenom opsegu izložena govorenim jeziku i pričanju priča kod kuće (Morrow, 2001.; Stegelin, 2002.a).
- Odgajatelji bi trebali djeci omogućiti dovoljnu količinu *vremena za igru* i trebali bi imati osjećaj za usklađivanje izvornih tiskanih materijala za igru s kulturalnim i razvojnim karakteristikama djece s kojom rade (Neuman i Roskos, 1991; Christie i Wardle, 1992.).

Ukratko, zagovaračima igre na raspolaganju stoji obilje aktualnih istraživanja o pozitivnim učincima igre na rano predčitačko iskustvo, koji povećavaju vjerovatnost pozitivnih postignuća u razvoju jezika, čitanja i pisanja djece.

Istraživanja koja povezuju igru sa socijalnom kompetencijom

Postoje mnogi znanstveni dokazi koji potvrđuju pretpostavke iz svakodnevnoga iskustva, prema kojima je igra s drugima nužna za razvoj socijalne kompetencije. Zapravo, postoji već dovoljno dokaza koji ukazuju na to da se dijete, ako nije dostiglo minimalnu razinu socijalne kompetencije do šeste godine života, nalazi pod velikim rizikom u razvoju u adolescentskoj i odrasloj dobi (McClellan i Katz, 2001.). Ostala istraživanja (Hartup i Moore, 1990.; Ladd i Profilet, 1996.) sugeriraju da se dugoročna socijalna i emocionalna adaptacija u djeteta, akademski i kognitivni razvoj, kao i građanska svijest, obogaćuju ako je dijete tijekom djetinjstva redovito izloženo raznovrsnim prilikama za izgradnju socijalne kompetencije. Stručnjaci za rani razvoj i zagovarači igre moraju slično tome znati predstavljati tu

Pomagala za poticanje govora, posebno razvojno-primjerene knjige i slikovnice i pribor za pisanje, smještene u 'centre' koji se razlikuju od tradicionalnih prostora za poticanje čitanja i okupljanje, povećavaju kvalitetu i kvantitetu predčitačkih iskustava temeljenih na igri.

ključnu povezanost. U tom slijedu možemo citirati specifična istraživanja koja dokumentiraju važnost socijalnih postignuća. Primjerice, u području igre pretvaranja (igre 'kao da'), istraživanja su nam otkrila (Piaget, 1962.; Fein, 1981.; Smilansky, 1990.; Nourot, 1998.) da igra pretvaranja i dramska igra jačaju djetetov smisao za stvarnost i stvaraju prilike za razvoj mašte. Igra dramatizacije nudi matricu za razumijevanje i predstavljanje perspektiva drugima, kao i priliku za sklapanje kompromisa i zauzimanje čvrstoga stajališta u skladu s vlastitim uvjerenjima i namjerama (Nourot, 1998.).

Sažetak

Svatko od nas može postati zagovarač koji će utjecati na oblikovanje službenoga stava prema igri u različitim oblicima ustanova ranog odgoja i obrazovanja. Stručnjaci za predškolski odgoj i obrazovanje koji se žele više angažirati u promidžbi važnosti igre, mogu početi od ukazivanja na znanstveno utemeljene dokaze prema kojima aktivna igra vodi do optimalnih razvojnih postignuća djeteta. Neosporna su postignuća u sljedećim područjima:

1. Pokazatelji tjelesnog i mentalnog zdravlja ukazuju na izravnu vezu između žustre, tjelesno aktivne igre i smanjene razine pretilosti, srčanih bolesti i kroničnoga stresa.

2. Kognitivni razvoj se optimizira putem aktivne, istraživačke igre, što je vidljivo iz snimaka mozga i istraživanja koja dokumentiraju da redovita aktivna i poticajna igra potpomaže optimalan razvoj dječjeg mozga.
3. Razvoj jezika i ranih predčitačkih vještina pojačava se u okruženju za učenje obogaćenom tiskanim materijalima, u kojem su djeca angažirana u aktivnoj, recipročnoj i sustavnoj interakciji sa svojim vršnjacima i odraslima koji im pomažu, posredstvom knjiga, iskustva pisanja, manipulativnih predmeta i navike pričanja priča.
4. Socijalna kompetencija, koja se u najvećem dijelu razvija do šeste godine života, najbolje se kod male djece njeguje putem igre dramatizacije i igre pretvaranja s vršnjacima, socijalnim interakcijama u malim skupinama te usvajanjem navika zajedničkog druženja s vršnjacima i odraslima koji rade u području predškolskog odgoja i obrazovanja.

Citiranjem rezultata istraživanja koja snažno podupiru igru i okruženje koje je utemeljeno na igri, pružamo jake argumente koji idu u prilog zalaganju za važnost igre u predškolskom odgoju i obrazovanju. Danas se o metodama poučavanja koje se temelje na igri, kao i o odgojno-obrazovnim okruženjima takvoga tipa, u struci naširoko raspravlja. Mnogi se protiv *Pokretu za igru*, zahtijevajući ubrzano usvajanje akademskih vještina u sve ranijoj dobi, standardizirane testove i uvođenje nebrojenih zahtjeva. Mi, stručnjaci za predškolski odgoj i obrazovanje, moramo biti spremni za preuzimanje uloge zagovarača važnosti igre. Roditelji, odgajatelji i djelatnici vrtića moraju biti spremni preuzeti ulogu zagovarača i boraca za uvažavanje potrebe naše djece za igrom.

Napomena: Popis literature korištene u ovom članku možete pronaći na web stranici www.korakpokorak.hr